Lov til at haabe og Grund til at haabe, at vi, naar den Tid kommer, paa Udgiftssiden maatte være komne saa langt ned, at Staten uden nogen som helst Vanskelighed vilde kunne bære sit Bidrag til Afløsningen af al den gamle Uret, som er opsummeret i Tiendebyrden.

Jeg skal som sagt altsaa anbefale de forskellige Ændringsforslag, der ere stillede fra Mindretallets Side og atter ende med det Spørgsmaal: Hvorfor skynde sig saa stærkt? Er det ikke bedre at lade Forslaget gaa op til Landstinget i den Skikkelse, som Mindretallet har foreslaaet at give det, en Skikkelse, som fastholder de samme to Principper, der altid have været ledende gennem Folketingets Forhandlinger om Tienden, og høre, hvad Landstinget vilde sige dertil. Jeg forstaar som sagt slet ikke, og navnlig ikke nu, det overordentlige Hastværk. Det Forslag, som Flertallet her vil føre igennem, kan det nemlig ikke være Meningen at fremstille for Vælgerne som en Frugt af Forliget, og det af to Grunde. For det første fordi det ikke er nogen Frugt af Forliget, fordi det er et Forslag, som blev fremlagt allerede længe før, vi fik Forliget, og som blev modtaget af Ministrene med Velvilje og fuld Tilslutning, længe før vi fik Forliget, og som kunde have været gennemført særdeles vel i den samme Skikkelse, i hvilken Flertallet vil gennemføre det nu, selv om der ikke var blevet noget Forlig. Og dernæst vilde der ingen Mening være i at fremstille det som en Frugt af Forliget, fordi Vælgerne ganske sikkert meget hurtigt vilde finde, at det var en meget daarlig Frugt, man der bød dem. Jeg tror, at den ærede Ordfører og hans Venner ville faa saa meget at bestille med at forsvare Forliget, at de ikke burde tage sig paa ogsaa at skulle forsvare en Lov som den, der her kan blive Tale om, hvis Flertallets Ændringsforslag føres igennem, thi at forsvare begge Dele, tror jeg, vilde komme til at overstige deres Kræfter. Som sagt, hvorfor forhaste sig med en Lov som denne, naar man saaledes som i alt Fald den ærede Ordfører og hans Venner tro, staar lige over for et Regerings- og Systemskifte? Hvorfor ikke lade denne Sag blive til den eventuelle ny Regering. Jeg nærer ingen Tvivl om, at naar der kom en ny Regering, og den traadte frem for Landet med et virkeligt demokratisk Tiendeafløsningsforslag, vilde den derigennem vinde en ganske overordentlig Tilslutning, større Tilslutning, end den kunde vinde gennem en Mængde andre Forslag og Sager, som den kunde føre igennem, og det forekommer mig, at det vilde være en ganske overordentlig smuk Begyndelse for den ny Æra, naar det ny Ministerium, efter at der, som den ærede Ordfører meget rigtigt bemærkede, nu i de 45 Aar, vi have haft den fri Forfatning, ikke har været noget Ministerium, som har villet tage denne Sag op, kom og tog den op og viste, at man paa Grundlag af, hvad der er sket, og under den ny Æra, der er bleven slaaet fast, kunde føre den Slags gode Sager og Reformer igennem. Jeg tror som sagt, at det vilde være en smuk og lønnende Opgave for en ny Regering, naar man for Alvor tror, at vi virkelig komme ind under Forhold og Tilstande, hvor der kan føres Ting igennem, der for det store, menige Folk betyder noget.

Indenrigsministeren (Hørring): Som ærede Medlemmer ville se, ere adskillige af de Ændringsforslag, der ere stillede af Flertallet af en saadan Beskaffenhed, at de ikke alene vedrøre Indenrigsministeriet, men tillige Finansministeriet, og jeg skal derfor straks bemærke, at jeg har den Ære tillige at tage Ordet paa Finansministerens Vegne. Jeg skal imidlertid først vende mig til Mindretallets Forslag. Den ærede Ordfører for Mindretallet betegnede sit Forslag som et Mellemstandpunkt. Jeg tror, at dette for saa vidt er rigtigt, som dette Forslag, lige som saa mange andre Mellemstandpunkter, lider af den store Mangel, at det i hvert Tilfælde er meget uklart, navnlig uklart med Hensyn til, hvorledes man juridisk kan begrunde det. Det skal ikke være nogen Tvangsafløsning, men det skal alligevel være en Afløsning med en lille Smule Tvang. Det er ikke saa godt at faa fat i det egentlige Indhold af dette Forslag. Se vi paa en Tvangsafløsning, saaledes som den forelaa i det Forslag, som er fremsat af det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 1ste Valgkreds (J. C. Christensen), saa er Sagen i og for sig ren og klar. Det gaar ud paa at tvinge Tienden bort gennem en Afløsning, som alle og enhver maa finde sig i, og en saadan Foranstaltning kommer ind under Synspunktet af en Ekspropriation. Spørgsmaalet er saa, om den fyldestgør Grundlovens Betingelser angaaende Ejendomsretten, om Almenvellet kræver den, og om man giver fuldstændig Erstatning; i saa Fald er det givet, at Lovgivningsmagtens Ret til at foretage en saadan Foranstaltning er lovmedholdelig. Hvad Flertallets Forslag angaar, saa er dets Stilling jo ogsaa klar. Det holder sig paa den fri Overenskomsts Vej. Der skal kun Afløsning finde Sted, naar de paagældende kunne blive enige. Dette Standpunkt er altsaa ogsaa